

ECCE, NUNC TEMPUS ACCEPTABILE

Liturgický rok je skratkou dejín spásy.

Je to iba zdramatizovaná úctivá pripomienka toho, čo sa kedysi dávno stalo, a čo nám Cirkev s materinskou trpezlivosťou rok čo rok opakuje? Nie! Je to účinný nástroj dnešného uskutočňovania našej spásy. Popol, symbol pomínutelnosti, ktorým cirkev značí svojich veriacich, nás uvádza do obdobia veľkého pôstu, do obdobia pokánia.

Spoločnosť, do ktorej nás Boh postavil, a v ktorej máme úlohu, aj údel, alebo aj šťastie žiť, neznáša myšlienku na pokánie. Vo verejnom živote spoločnosti nič nepripomína, že je obdobie pôstu. Ľudia sa zabávajú ako po celý rok. Naše stoly nie sú o nič chudobnejšie ani čo do jedla, ani čo do pijatky. V prepĺnených kinách a divadlách sa hrajú komédie ako na fašiangy... Liturgický rok, najmä toto obdobie je iba tichou súkromnou vecou niektorých verejnejších a vernejších veriacich – hoci málokterá doba potrebovala tak pokánie ako práve táto. Naliehavá fatimská výzva akoby bola zabudnutou legendou spreď polstoročia.

Zriekanie sa protirečí vzrastajúcej túžbe po blahobyte a pohodlí. A my s ľútosťou a prekvapením konštatujeme, že ani sami nie sme dosť imúnni proti tejto mentalite.

Kto má však viac prežívať pokánie, prostriedok spásy, ak nie tí, ktorí dostali viac a preto sa bude od nich aj viac požadovať? Ak nie tí, ktorí sa zaviazali, že budú nasledovať Krista „zblížša“?

Kristus nás volá ku konverzii. Najprv nás, a to naliehavejšie ako ten svet, o ktorom si myslíme, že potrebuje viac pokánia ako my. Volá nás, a cez nás, náš „malý svet“ a cez tento malý svet, ktorý má byť kvasom, prebúdza túžbu po progresívnej konverzii celého veľkého sveta.

Evanjelium, - II. Vatikánsky koncil, - aj naše Konštitúcie hovoria jedným hlasom.

Nechceli by sme „konverziu“ považovať za „heslo“ hodené do sveta druhým vatikánskym koncilom. To nie je iba heslo. To je program. Pradávný program, od tej doby, čo hriech vstúpil do ľudskej histórie. Hriech, o ktorý sa stále potkýname a padáme, musí byť vyvážený a prekonávaný stálou konverziou, snahou vždy povstať a odniesť to svoje bremeno zasa len vyššie. Trvalé nebezpečenstvo hriechu – trvalá snaha o konverziu.

Keď počujeme slovo „konverzia“, myslíme hneď na rad veľkých konvertitov, začínajúci Máriou Magdalénou, Iotrom na kríži, Šavlom pred Damaškom, Augustínom, Františkom cez tých veľkých konvertitov, ktorí v cirkvi nikdy nechýbali. A nevieme, v čom by sme sa mali my obrátiť – aká trvalá konverzia, okrem toho unavujúceho kyvadlového pohybu medzi tými istými hriechmi a tými istými málo účinnými predsavzatiami.

„Beda spravodlivým – hovorí „zúrivy“ katolík Léon Hloy – lebo tí sa nikdy neobrátia.“Tí totiž, ktorí si myslia, že sú spravodliví, naučení „odbavovať si“ určitý počet predpísaných pobožností a navyknutí na Priemerný kresťanský život. Nie je to osud tých, ktorých Pán začína „vypľúvať z úst“, pretože nie sú ani studení, ani teplí?

Keď si však uvedomíme, že sme povolani k dokonalosti a že sme sa k nej zaviazali, hneď nám je jasné, v čom bude spočívať naša konverzia.

Bude to konverzia od vlažnosti k vrúcnosti,
od menšej horlivosti k väčšej horlivosti,
od menšej lásky k väčšej láske!

„Sempre piú e sempre meglio...“

Čo znamená „konverzia“?

Čo znamená „obrátiť sa“?

- niečo opustiť, zanechať navyknutý spôsob,
- zmeniť smer pohybu,
- začať trochu ináč myslieť a konať,
- zaujať iný postoj!

Čo znamená „trvalá konverzia“?

- zrieknuť sa pokoja vyšliapanej cesty;
- prijať trápenie trvalej pozornosti, stáleho hľadania;
- nepretržitej korektúry;
- prijať potrebu stálej opravy a úpravy.

Prečo? Aký to má zmysel?

Keby nebolo toho trvalého nebezpečenstva vnútornej zrady, hriechu a vášni zvnútra a pokušení zvonku, slovom, keby nebolo toho, čo nás vyčyľuje zo správnej dráhy a keby nebol nad nami ten mimoriadne veľký ideál: „Buďte dokonalí tak ako váš Otec nebeský je dokonalý“, nebola by potrebná trvalá konverzia.

Kto z nás si však myslí, že na svojich postojoch, názoroch nemá čo meniť, že sú správne? Nielen to, ale že aj iní by si mali podobne počínať vo veciach duchovného života, vo výchove, aj v apoštoláte a spoločenskom živote. Aj keď pred Bohom vyznávame, že sme hriešni a vyznávame to aj bratom pred oltárom, nevyznávame to s rovnakou ochotou a úprimnosťou pri pracovnom stole, na ulici v spoločnom živote, pri poradách. Čím sme horlivejší, tým skôr by sme sa mali vedieť porozumieť a zhodovať, lebo sme sa „obrátili“. Prekvapuje nás skôr opak: jednotnejší a svornejší bývajú neraz ľudia vo svojej ľahostajnosti, prípadne hriechu, ako tí druhí vo svojej horlivosti.

Potrebujeme teda konverziu?

Potrebujeme trvalú konverziu?

Konverzia nie je len súkromnou vecou jednotlivca - veriaceho. Sme alebo máme byť „znamením a nástrojom“ spásy aj pre druhých. Nepoddajný, pokazený nástroj, vodič, ktorý stratil svoju vodivosť, blokuje aj účinnosť milosti božej. A môže sa stať prekážkou spásy.

Vráťme sa ku svojej skutočnosti.

Sme povolání a zasvätení.

Sme zasvätení v rehoľnej spoločnosti.

Sme zasvätení apoštolskému poslaniu medzi mladými.

To sú tri rozmary nášho života.

Keď hovoríme „zasvätení“, nechceme sa hrať so silnými slovami. Uvedomujeme si vždy jasnejšie záväznosť a závažnosť tohto slova. Vieme, že sa ním dotýkame najsvätejšieho Boha.

Na všetkých týchto spomínaných rozmeroch sme zraniteľní, ale aj môžeme zraňovať. Volání k svätosti a pripútání k zemi. V dialektickom napätí medzi nebom a zemou.

Skutočnosť je taká, že sme komunitou nedokonalých ľudí, schopných vzájomne sa obohacovať, ale aj ochudobňovať, vďaka tajomstvu neprávosti, ktorá aj v nás účinkuje a protirečí milosti. /AMGK/ Komunita nedokonalých ľudí je nepretržitou príležitosťou k obeti. Berchmansovo „Mea maxima poenitentia est vita communis“ nechceme chápať tak, že komunitárny život je naše najväčšie trápenie, ktorému sa s ťažkým srdcom podrobujeme, ale tak, že nám Boh cez slabosť našich spolubratov a našu vlastnú, poskytuje najvhodnejšiu a najjednoduchšiu možnosť k pokániu.

Ani komunita, zredukovaná vonkajšími okolnosťami na minimum, ani komunita „na diaľku“ a občasným krátkym periodickým stretaním, neodstraňuje, ani nezmenšuje našu nedokonalosť, a tým aj nutnosť pokáania. Len jej dáva menej príležitostí osvedčiť sa, osvedčiť trpezlivosť, znášateľnosť, bratské napomínanie a zadosťučinenie. Nepreverená a nevyskúšaná schopnosť komunitárneho života si neuvedomuje svoju nedokonalosť a môže sa falošne domnievať, že nepotrebuje konverzie.

Keď hovoríme, že sme „komunita nedokonalých ľudí“, myslíme na prvom mieste na svoju vlastnú nedokonalosť, nie na nedokonalosť druhých.

Život v komunite nie je vždy ľahký alebo prevažne ľahký. Aj krátka skúsenosť nám to potvrdí. Najviac sa vedia zraniť ľudia, ktorí by sa mali najviac milovať a tam, kde čakáme

najväčšiu lásku alebo kde ju najviac dlhujeme. Keby sme bez zaujatosti a dôkladne hľadali hlavnú príčinu všetkých nepokojov, trápení, napätí, konfliktov a všetkého čím trpíme, nenájdeme pravdivejší názov, než aký má pred Bohom: hriech! „Keď tvrdíme, že nemáme hriechu, sami seba klameme a niet v nás pravdy.“ /1 Jn 1,8/

A znovu musíme povedať: môj hriech. Až potom hriech druhých. Môj hriech, ktorý si žiada moje obrátenie. Až potom obrátenie druhých. Môj hriech, ktorý prerušuje alebo oslabuje spoločenstvo s Bohom, aj s bratmi a znehodnocuje aj čistotu apoštolských úmyslov. A ten hriech je nám neustále v päťách. Preto musíme žiť v trvalej konverzii.

62. článok Stanov: „Saleziánska komunita musí byť v postoji trvalej konverzie pre prirodzené slabosti svojich členov. Preto denne obnovuje bratské spoločenstvo bdelosťou, nápravou, ľútosťou a veľkodušnou expiáciou, ktorá dopĺňa to, čo chýba utrpeniu Kristovmu“/Kol 1, 24/.

Táto vôľa očisťovať sa, uskutočňuje sa nadovšetko vo sviatosti pokánia, na ktorú sa pripravujeme denným sputovaním svedomia.

Časté prijímanie tejto sviatosti podľa želania cirkvi, nás dôvernejšie spája s Bohom, posilňuje bratstvo a očisťuje naše apoštolské úmysly.

Proces trvalej konverzie má viac dielčích úkonov a postojov. /Vid' stanovy čl. 62, 63. AMGK č. 494, 541/.

62. článok Stanov uvádza tieto prostriedky: bdelosť, náprava zistených chýb, pokánie, expiácia.

V úsilí o trvalú konverziu bude mať vždy ústredné postavenie / a časove prvé!/, učenlivé počúvanie slova božieho. Ono volá ku konverzii, usvedčuje nás z hriechu, vzbudzuje túžbu po odpustení božom i ľudskom. Ale neúprosne núti aj k obráteniu, bez vypočítavého spoliehania sa na sedemdesiatsedem násobnú ochotu bratov odpúšťať.

Smeruje k svojmu vrcholu vo sviatosti zmierenia s Bohom a tým aj s bratmi, vedie k pocitu spoločnej vďačnosti a dáva nám právo pristúpiť k eucharistickej hostine bez potreby vracieť sa k zabudnutému alebo zameškanému zmiereniu sa s bratmi.

Vrcholom je teda sviatosť pokánia, ktorá nás vracia s obnoveným srdcom bratom a apoštolským cestám. Ak sme poslednej príčine v komunite dali pravé teologické meno h r i e c h, tak hriech sa odpúšťa, t.j. očisťujeme sa od neho vo sviatosti pokánia. Pre život a činnosť komunity má sviatosť pokánia rozhodujúci význam.

Ako ju používal don Bosco v preventívnom systéme, na to si stačí pozrieť analytický index MB. Ak je sviatosť pokánia taká dôležitá pre život a činnosť komunity, treba primerane doceniť aj toho, kto je minister sacramenti poenitentiae. Miesto spovedníka v komunite, aj keď je v zozname funkcií uvádzané na poslednom mieste, nie je posledné, ako sa naň často nesprávne pozeralo. Spovedník je skrytý tvorca duchovného života, a tým aj požehnannej činnosti komunity. Nie je to teda úloha pre toho, kto už na iné „nemá sily“. Horšie povedané, kto sa už na nič iné nehodí. Možno, že zvyk, že sme vídali v spovednici staršieho, skúsenejšieho kňaza sa premenil nedomyšlene na zvyk určovať za spovedníka už len „starého“, ktorého bez viny staroba a choroba obrala o potrebné vlastnosti. Nie je rozhodujúci vek, ale význam spovedníka.

Považujem za potrebné upozorniť pri konverzii aj na teologický vyvážený podiel sviatosti pokánia popri duchovnom vedení. Najmä, keď sú oddelené. Sviatosť zmierenia nie je len akoby dodatkom k duchovnému vedeniu, kde si chodíme „už len pre rozhrešenie“, ktoré nám môže dať ktokoľvek. Vo sviatosti Kristus dáva milosť. Človek dáva len radu. Zásah boží je viac ako zásah človeka.

Duch pokánia, ako súčiasťka procesu trvalej konverzie od nás saleziánov osobitne žiada striedmosť života, náročnosť, prísnosť /austerita/. Nenáročnosť, nenápadnú skrytú za don Boscovým úsmevom, za „umytou tvárou a hlavou pomazanou olejom...“ To je naše saleziánske „proprium“, lavoro a temperanza, záruka rozkvetu. K výraznej charakteristike

nášho ducha pokánia patrí to, že má vyslovene apoštolské zameranie: „znášať horúčavu a chlad, smäd a hlad, námahu a poníženie, ak to slúži na slávu božiu a na spásu duší...“ Žiada plnenie náročných povinností preventívneho systému, ktorá je práve preto ľahká pre chovanca, lebo je ťažká pre vychovávateľa. V súčasnosti by sa to dalo nazvať koncilovým termínom „liturgia života“, ako trvalá obeta v osobnom živote, v komunitárnom živote a v apoštoláte.

Evanjeliova cesta označená v našich stanovách /čl.74/, nám ponúka aj primeranú vonkajšiu štruktúru pre trvalú konverziu:

- niečo konáme denne: počúvanie slova božieho, smerujúce k dennému obráteniu;
- niečo konáme „často“: to je sviatosť zmierenia;
- niečo mesačne: obnovy, cvičenia dobrej smrti;
- niečo ročne: duchovné cvičenia.

Vieme, že sme komunita nedokonalých ľudí, povolaných k dokonalosti.

Vieme, že poslednou príčinou nepokojov, konfliktov, neúspechov doma i v apoštoláte je hriech.

Vieme, že východiskom zo stavu trvalého ohrozenia je úsilie o trvalú konverziu.

Máme k dispozícii božie slovo, sviatosť zmierenia, všetky ostatné prostriedky trvalej konverzie.

Ecce, nunc tempus acceptabile!

Hovorí nám cirkev.

Kvôli nášmu osobnému posväcovaniu, kvôli radostnému a spokojnému životu v komunite, kvôli požehnanému apoštolátu.

Advenerunt nobis dies poenitentiae ad redimenda peccata, ad salvandas animas.

Modlitba d. Aubryho v komentári k 62. čl. Stanov:

Pane Ježišu Kriste, náš Spasiteľ, daj nám slabým ľuďom, aby sme vedeli denne budovať našu jednotu bdelosťou, nápravou, pokáním. Ty nám vždy ponúkaš svoje odpustenie. Oživuj v nás túžbu stretávať sa s tebou vo sviatosti zmierenia, najmä v silných momentoch nášho života, aby sme ti v neustálom očisťovaní a zmierovaní mohli verným srdcom slúžiť. Amen